GAZETA
DE TRANSILVANIA.

ANUL (КЪ ПРЕАНАЛТА ВОІЕ.) AL VIII-LEA.

Nro 43. ***Brashov, 28. Maiu.*** **1845.**

Gazeta de Transilvania ese de dóu orĭ ші Фóіea одатъ пе септъмънъ. Прецюл лор есте пе анюл ынтрег 8 фіорінĭ (24 дóлъчерĭ) ын афаръ ші 7 фіорінĭ арцінт ын Брашов.

Препътераціа се фаче ын Брашов ла Редакціе саŭ ла Едіторюл, іар ын афаръ пе ла к. к. поште, кът ші ла DDнiї прієтенĭ кореспондендĭ аĭ пощрĭ; ын Бъкърещĭ ла D. ліврар I. Romanov et Komp.

АРТІКОЛ ЛИЧЕПЪТОРІЮ.

Ынштіинцаре пентрю планюл асоціаціеї літерарїе. *)

Дака есте адевърат къ літератюра е експресіа соціетъцїї, ынаінтъріле че, літератюра ромънеаскъ а фъкът, ын кърцере де ын сфорц апроапе ал веакюлуї, че кю дрептате с'а пъмит веакюл пропъширеї, сунт довада пъцінелор ынаінтърї че соціетатеа поастрю а фъкът ын калеа чea ларґ а чівілізаціеї. Сунтем департе де а тъґъдуї кю ын цюріле ромънещĭ се сімте о оаре-каре мішкаре інтелектюалъ, кю din кънд ын кънд с'а івіт пе орізонюл літерал ші кяте юна din ачеле фіінце привілеціате de патюрь, акюрора ївіре не сюваще de ындрептаре ла ынтютареа че ні с'ар фі пътът фаче de nedestoінічіе ші неродіре, ші не фаче а ынтре-ведеа ын вїітор. Ынсъ кятева сфіпцїрї тінере саŭ дъреоасе, кятева повіле мішкърї a ноуї сфлет плін de ентусіасм, кятева акордърї melodioase a унеї харпе еоліене каре н'аре глас декът кънд дестердюріле Zefірюлуї саŭ ввереа Аквіліонюлуї о мішкъ, кятева традюкції фърь цінть ші фърь алтъ алеџере декът ачеea a імпресіілор д' ын мінут a традюкторілор, сь пот оаре сокоті de ажюнс пентрю ка съ алкятюіаскъ о літератюрь ші съ ынфлореаскъ пътероаселе ноастре требюінце? Ынде сунт ынкъ лъкърїле моралістюлуї, філософюлуї, теолоґюлуї, патюралістюлуї, публічістюлуї, економістюлуї, філолоґюлуї ш.ч.л.? Ка съ ажюнџем ла ачест резюлтат, афаръ нъмаї de пъ'л вом ащепта дела сінґюра лъкраре зъвънікъ ші тързіе a времіі, съ ынтреакъ каре есте ла ноі порціа de ынвъцътюръ че съ дъ тълцїмеї? Каре есте нъмърюл кърцілор фолосітоаре din каре ын маї маре нъмър де оамені съ поатъ доблndі ачеле прінчіпюрї de ындемънаре че повъцюеск ын ынтрежюрїле греле але віецеї ші мълцюе ын непорочіре? Ынде сунт ачеле колекцїї періодіче каре ынсфлюнd попорюлуї гюстюл пъчерілор дъхюлуї съ'л ынпъртъшаскъ de кюноштинцеле требюінчоасе фіе кърюїа ом, дюн рангюл ші кондиціа че окюп ын соціетате, кюноштинце каре съ прегътеаскъ вїіторюл літератюреї ромънещĭ? Ынсфършіт каре есте стареа ші позіціа соціалъ a ачелора че ынші консфінцеск віаца ла кълтюра дъхюлуї; ші каре е градюл de словозеніе лъсатъ ґлndіреї?

Требюе съ мъртюрісім къ стърюіреа гювернюлуї ла а'шї ынлеснї місіа, каре есте de a лъкра ла фапта чівілізаціеї, есте de не ажюнс пентрю орї каре царь фърь ажютоареле de маї сюс; іар ынтр'а ноастрю, ынde тот есте de фъкът, a претинде маї мълт дела стърюіреа ші кълдюроаса сілінцъ a преа-ынълцатюлуї нострю Domn, нъ ар фі німаї o недрептъцире дар ынкъ o вінъ, къчї ачеаста ар адюче дескюражареа ын сюфлетюл ачёста ынкъ тъмпър ші плін de енерціе.

Целюл асоціаціеї пентрю ынаінтареа літератюреї, фііnd дар ынкюражареа скріїторілор ші ынмюлдіреа кърцілор фолосітоаре, жос ынсемнаџї ынсърчіваџї кю къртюіреа фондюрілор че с'ар стрънџе din сюпскріпцїе, сокотеск de петъґъдюіт даторіе a мъртюрісі ачеаста кю фалъ ші мълцюмire, къ ындатъ кю кетареа че аŭ фъкът ла сімтіментеле ромънілор, саŭ ынкредінцат къ ажютоареле пекюніаре ын леар лінсі, къчї нюмаї къ прожектюл унеї асоціаціі пентрю ынаінтареа літератюреї a авът чінстеа апробаціеї a Преа-ынълцатюлуї нострю Domn, дар ынкъ къчї тоцї ачеіа каре окюп o позіціе маї ынсемнатъ ын соціетате, с'аŭ ынтрекът a съ сюскріе ка мъдюларе ажютоаре, ші къчї дамеле ромънче каре, ла орї че ынпрежюраре ын аŭ лінсіт a да довезї de патріотісм ші de сімцire пентрю тот че е фрюмос ші фолосітор, с'аŭ ынтрекът ші астъдатъ ын ценерозітате кю чеї маї ївіторї аї неатюлуї бърбацї.

Жос ынсемнаџї дънd ачеаста ын кюноштинца тътюлор скріїторілор ромънї каре ар прїмі съ'шї тінъреаскъ скріерїле кю фондюріле ачестеї асоціаціі, сокотеск de требюінцъ a адюга, къ сире a се ынлеснї цілюл асоціаціеї, каре есте пропъшireа літератюреї, нъ ар фі ындестюл нъмаї a тінърї фърь нічї o алеџере скріерїле че ар нътеа съ ле віе, чі ар требюї ка съ факъ a съ креа, ка съ зічем аша, ын шір, ын тот de скріерї потрівіт кю требюінцеле публікюлуї. Съ фаче дар кюноскът

*) Вezї Np. тр. 42. P.

къ жос дпсемнаціи вор пріімі къ мълцъміре, фіе дп компънері оріцінале, фіе дп традъкціи:

1. Din рамъра щіінцелор фізіче ші математіче, трактатърі елементаре де фізікъ есперіменталъ, де історіе патъралъ, де економіе рърал.

2. Din рамъра щіінцелор морале ші політіче, трактатърі деспре філософіе, щіінца соціалъ, жъріспръденцъ, економіе політікъ, історіе вніверсалъ, історіі спеціале, деографіе, кълъторіі шчл.

3. Din рамъра кърат зісъ а літературеі: грътатікъ, філолоціе, поезіе ші алте компънері де імаціпаціе.

Скопъл де къпетеніе фіінд дмпръщіереа конощінцелор ші а ідеілор съпътоасе, жос дпсемнаціі сокотеск къ пъ ар фі де прісос а адъога къ ар требві ка ачеле скріері съ фіе дитр'о літъ прогресівъ дар модерать ші, кът се ва пътеа маі апроане де дпцелецереа дъхърілор пекълтіваte ла каре се адресеазъ. Пентрв скріеріле де імаціпаціе ла каре літва есте вна din челе дінтжіе меріте а стілълві, съ дпцелеце къ ачелеа вор фі ші челе маі вредніче де рекомандат, каре фъръ а ісві гъсъл чел вн ші сімцъл чел дрепт вор фі петеріт літва чеа маі дмфлорітъ, дар тот деодатъ ші чеа маі дпцелеасъ.

Скріеріле се вор дндрепта дп Бъкърещі ла адреса Домнеалві марелві постелнік Щефан Голескв касіерълві комітетълві ла каре се афлъ ші лістеле де сввскріпціе.

Жос дпсемнаціі неавънд стрънсе дпкъ тоате лістеле де сввскріпціе че сав дмпърціт, съ мърцінеск а алътъра ачі дпсемнаре нъмаі де персоанеле каре аў віневорт а фі чеі дптжіе дптре мъдълареле ажътътоаре, сав ка съ зічет аша патроні ачестеі дптрепіndері; ачеаста ка о дпкредінцаре, къ нъдеждеа жос дпсемнацілор кънкъ ліпса міжлоачелор некъніаре пъ ва фі дмніедекареа чеа маі де къпетеніе ла тіпъріреа кърцілор, пъ а фост din партеле нъмаі о нъдежде дешартъ ші недптемеіатъ, ка о асігъраре зічет къ ачеіа каре вор фі авънд чева скріері, сав вор воі а се днделетніч, пъ вор афла нъмаі о дплесніре сігърь а'ші тіпъри скріеріле, дар дпкъ вор довънді ші вн бенефіцъ потрівіт къ мерітъ скріерій ші къ міжлоачеле комітетълві. Факъ черъл ка сілінца ачелора каре се днделетніческ къ література ромънеаскъ съ ръспънзъ ла зелъ ші къльдъра къ каре с'а дмбръцішат дптрепіndереа де патроніі еі, ші атънчі асоціація съ ва сокоті порочітъ къ а ісвъті дп целві че 'ш'а пропъс.

Дпсемнаре де персоанеле, каре аў віневорт а фі dинтре чеі dинтжіе а съ сввскріе.

1. Мъріа Са Преа-дпълцатъл Domnъ.
2. D-еі Кокоана Еліса Стірбеі.
3. D-еі Маріца пъскътъ Въкъреаскъ.
4. D-еі Еліса Філіпеск пъскътъ Бівеско.
5. D-еі Екатеріна Флореско пъскътъ Бівеско.
6. D-еі Екатеріна Одовеско.
7. D-еі Екатеріна пъскътъ Іаковенко.
8. Domoazela Софіа Іаковенко.
9. Кокоана Катінка Кънтінеано.
10. Длві ворнікъ din лъвтрв Стірбеі.
11. Длві логофътъ Ніколае Голескв.
12. Длві постелнікъ Стефан Голескв.
13. Длві ворнікъ Іоан Отетелешанв.
14. Длві Ага Константін А. Крецълескв.
15. Длві Іоан Dімітріе Гіка.

Ачештіа фіінd чеі dинтжі съ фъкъръ къноскъці, іар дндатъ че съ вор стрънце лістеле съ вор пъвліка тоці къ арътаре ші de свмеле, къ каре аў віневорт а съ сввскріе.

TRANCILBANIA.

Брашов, 25. Маіъ в. Астъзі е вінері търг de септъмънъ, dар пъ преа къвтат, ка тотdеавна дп врта търгълві челві маре ші пе вретеа лъкрълві de къмп ші ка тотdеавна кънd канії съпт пеціні ші кънпъръторіі маі пеціні ші ка тотdеавна кънd лъкъторіі маі богаці, маі волнаві, маі інокондрінці дпчеп а се ръспънdі пе ла въіле мінерале ші пе ла лъкъінцеле de къмп. Тімпъл пе ъм блъ тот грас ші дпкъ преа грас, пентрв-къ вне холde аў дпчепът а къdеа din прічіна плоіlор, каре de ші пъ дін пекоптеніт, він дпсъ фоарте dесе, продък ші скімбърі de температуръ, пе каре німінї пъ ле поате свфері маі ръў ка чеі че пъ съпт крескъці аічі ла партеа локълві, чі съпт ърсіці нъмаі а дмбътръні дптре ачещі мънці, ка тоці мънцій. Біне ар фі ка тімпъл съ'ші трагъ мъсвреле, съ фіе маі кънпътат, пентрв-къ ел вede біне, кънкъ вечінї ші пріетінї поцърій de пеste Карпаці аў ші дпчепът а се стръкъра дпкоаче прін Тіміш, Бран, Оітъз пентрв апеле мінерале dела Арпътак, Борсек, Ковасна, Zaizon ші пентрв пещереа пъчоасъ din мънтеле Büdös. Дп тоці анії неам петрекът фрътос вній кълдії пе ла ачеле апе, іар естімп неам петрече ші маі біне, dакъ кънва вапчеле de жъкат кърці къ сете de галбені ла Арпътак ші ла Борсек с'ар ръстърпа пентрв тотdеавна, ка съ пъ маі адъкъ съмшіере атътор мънці ші къінцъ тързіе атътор мінді.

— Дп зілеле ачестеа есте съ вїе ші d. маре бан Георгіе Філіпеск дптеівл боіерь ал Църеі ротънещі, вн вепераві вътрън.

— Школала поастръ de нотат дпкъ се decкide. Чеі карії аў фетеі ардъгоасе, съ ле dвкъ ла ачеа школалъ, пентрв-къ аколо дндатъ ла дпчепът іаў пе от de скърт кънdі вългт.

Блаж, 15. Маіъ в. Adвнare de протопопі. Прекът с'аў маі дпцінцат, ла 23. Апріліе се афларъ аічі вреo опт протопопі марі къ мічі ші къціва преоці ші клерічі din чеі 12 че есісеръ de вънъ воіе din семінарій кънd къ скімбареа внор професорі фъкътъ din порвнкъ. Чеі dинтеі dъdърь кътева скрісорі дп лъвтрв кънпінzетоаре de вне ле претенсіі кътръ Мър. Са D. Васіліе Ерделі епіскопъл Орadіеі марі ка к. комісарів, кътръ препосітъл канонік ші маі ла вртъ кътръ М. Са епіскопъл dіечезан. D. комісарів чітї пе петълцътіції ка съ стеа фацъ ші съ проведе

че аѣ de провaт, пентрѫ-кѫ маї наінте de тоате ачеаста е даторіеа акторѣлї; dap нѫ воіръ. — Комісарїѣл пърчесе маї дпколо ші черчетѣ кѫ de атърнтѣл сокотеліле тѣтърор фондѣрілор dіечезане*) дела моартеа епіскопѣлї Іоан Бов дпкоаче (1830 2. Окт.), їар дптр'ачеea се трімісе порѫнкѫ ла протопопіі din тот dіецезѫл ка съ се адѫне пе 10. Маїѫ в.; дпсъ пентрѫ скъртареа тімпѣлї — din прічінъ кѫ D. комісарїѫ петрекѫнd ші аша зіле маї мѣлте авea неапърат a се дптоарче спре a фаче о візітаціе дп dіецезѫл съѫ — пе зіоа пѣсъ сосіръ нѫмаї ла 45 протопопі, тот dестѣл пентрѫ-ка съ поатѣ чінева кѫпоаще din атъцїа атът рѫвна ачестѣї клер кътръ релеце ші кътръ рѫndѫіелиле вісерічещі, кът ші сімѳіріле кътръ архіпъсторїѫл съѫ. — Жоі дп сесіа ъптеіа комісарїѫл dекларѣ кавса кіемърїі ачелеї адѫнърі, адікѫ: Ка пѫнѫмаї съ кѫпоаскѫ din тръпшіі стареа ачестѣї dіецез, dap съ ле ші факѫ кѫпоскѫт резѫлтатѫл операторілор сале, атът дп привінца фондѣрілор, кът ші дп привінца вnор петѫлѫмірі. Операторѫл чітіndѫce дп фаца адѫнърїі еші фоарте фаворавіл пентрѫ епіскопѫл dіецезан; пентрѫ-кѫ адѫнареа се дпвінce despre сігѫра ші dреапта манипѫлаціе ші de алтъ парте кѫпоскѫ мъхнітъ, къ кърtіріле челе їєші п'авѫсеръ нічї ѫн темеіѫ. — Dѫпъ ачестеа комісарїѫл dъdѫ воіеа, ка протопопіі съ се дпцелеагъ de апроапе кѫ епіскопѫл лор despre челе че ар dорі a се dобѫndі dела Преапалта кърте спре вінеле ші фолосѫл клерѣлї ші ал пеатѫлї, каре с'аѣ ші фъкът вінерї, їар съмвътъ череріле ашерnвте с'аѣ свъскріс. — M. Ca. D. епіскоп ал Орadіеі дптре оръріле челе маї нїї ші рекѫпоскътоаре de кѫпътатеа арътатъ кътръ ачест клер ші палтелеї вірtѫцї пъсторещі аѣ порнїт de нічї дпкъ вінерї dѫпъ амїазї кътръ ал съѫ dіецез; їар протопопіі дпкъ се дптоарсеръ съмвътъ ші dѫminекъ ла лъкѫінцеле лор. Тот съмвътъ дп ѫртареа офічіоасеї дndатоpірї а комісарїѫлї ші dѫпъ пофторіта dopipe ші черере а тоатъ адѫнареа протопопеаскъ с'аѣ пѫблікат a dóa оарѫ mandатѫл дмпърътеск дп каѳса стрътѫтърїі ѫнор професорі. — — Дп постѫл de вікарїѫ ші de продіректор дпкъ се фъкъ скімваре. —

(Челелалте стаѣ скрісе дп протокол ші дп акте).

Клѫж, 30 Маїѫ. Аічї їар се фъкъ о ѫчідере. Dѫ фечор de бърбіер мергѫnd ла вънат дп 26. Маїѫ, дп зіоа ѫрмътоаре дл афларъ пѫшкат кѫ кіп каре дъ препѫс, къ е вчіс de мъпъ стрeінъ, їар нѫ de аса. Черчетареа се фаче. . Фърътъріле їар дпчепъръ a се мѫнці; се паре къ фърїї аѣ сімціт, кѫмкъ поліціа поастрѫ дп ѫртареа вnеї маї палте порѫнчї се ва реорганіза астфелїѫ, дпкът еї пе вііторіѫ вор фі парте маре сіліці a'шї пъръсі спърката месеріе. Ачестеа ле авем dѫпъ Mült és Jelen, їар Erd. Hiradó din 27. Маїѫ п. се кѫпрinde фоарте пе ларг кѫ требѫле din четатеа Брашовѫлї, анѫме кѫ скімвъторіїле de банї ші кѫ маніерele капіталіцілор марї de a кѫцїга банї, кѫ ръвъшелеле, кѫ галвенїї, кѫ спаркаса, атінце організареа міліцієї четъцене пентрѫ каре се фак прегътірї, пе пітарї, пе лъптарї, каселе de оаспеці (кѫ съпт кам мърdape) ш. а. ш. а.; dар анѫмїт пе поліціа локалъ о лазdъ. — De скріа алцїї кѫм тіпъреск чеї din Клѫж, чіне щіе кѫцї ле съріа пъпъ акѫма дп кап, Кредем кѫ чеї інтересацї ла ачеле щірї нѫ вор лінсі але чіті дп оріціпалѫл лор.

ѪNГАРІА.

Пеща, 29. Маїѫ. Дпълцітеа Са архідѫчеле Стефан вені dела Боеміа ші din Віена ка съ петреакъ чева ла пъріпцїї съї. — DD. Деак ші Верешпарті сосіръ dела Клѫж, їар варонѫл N. Вешелені дпкъї дпсоцї пъпъ аічї. — Ла zidірea портѫлї тот се лъкръ. Трєї васеле de аѣр дпкъ се афлъ дп лъкраре, вор еші тарї ші фрѫмоасе. — Dѫпъ статістіка апѫлї тр. ла Пеща се пъскръ фечорї кѫ мѫлт маї мѫлцї декът фете. Норочіре кѫ фетеіле бътране нѫ чітеск газете, пентрѫ-кѫ de ар афла асеменea щіре тѫпътоаре, неар спѫне дndатъ, къ Пеща требѫіе съ фіе фоарте стомотоасъ ші de ачеea се паск атѫцїа фечорі, къчї фетеіе се паск нѫмаї атѫнчї кънd domnеще ла маї адънкъ тъчере (??). Nemzeti Ujság не вестеще, къ Hirnök газета магіарѫ dела Пожон дмпрезъ кѫ фóіеа еї dела 30. Іѫніе вор дпчета a еші. Лъкрърї отепещі. Pesti Hirlap a'цї авзіт къ'шї скімвъ ші пе ал doілea редактор. — Dѫ вигър ардеlеан се плънце дп P. H., къ трекѫнd маї dъпъзї пе ла Арad, дп каcina de аколо п'аѣ афлат нічї о газетъ de Ардеал афарѣ нѫмаї de чеа ромънеаскѫ din Брашов. De ам ста ші ноі съ не плънцем нѫ зічем асѫпра касінелор, чі асѫпра маї мѫлтор ораше кіар ромънещі, ѫnde нічї поменіре нѫ се фаче de газете, апої неам стоарче окіі пъпъ маї ла ѫрмъ. Дпсъ аша егоіщі нѫ вом фі нічї одатъ, маї въртос къ de кътеорї мерцем ла вісерікъ авзім чітіndѫce: ферічіці чеї сърачі кѫ dѫхул; ва съ зікъ фъръ газете поате чінева ажѫнце фоарте ѫнор ла дмпърцїа черіѫлї; пеcте ачеаста нѫ се дптъмпл ла тоате локъріле галвенї раші ші гъвріці, саѣ банкноте трепцвіте, пентрѫ-ка съ те ѫndърі a кѫмпъра dande газете, dande кърці ші алте секътърі ка ачестеа. —

Chronicâ.

Търчіа, 7. Маїѫ. Дп локѫл пъріптелеї патріарх греческ Германо саѣ ші алес алтѫл, адікъ фостѫл мітрополіт de Цізікос. — —

*) Блажѫл аре маї мѫлте фондѣрі дпсемnате: фондѫл клерѣлї маре лъсат de епіскопѫл Бов, фондѫл ші моміса семінарїѫлї din каре се цін 50 ші маї вine de жѫнї клерічї кѫ квартір, кост, парте маре ші хаіне, кърці, інстітѫціе гратіс дп кътe патрѫ анї кѫ патрѫ професорі, ѫn ректор, ѫn віце-ректор, ѫn префект ал студіілор ші кѫдіва первіторі, — фондѫл неатърнат ал капітлѫлї капоніцілор, ѫn фонd маї мік a вісерічеї катедрале ші алтѫл дпвіеторіѫ пентрѫ преотеселе вѫдвe, їар осевіт de тоате ачестеа вепітріле епіскопѫлї d'n момїї, кѫм ші момїіле мънъстірей цінѫте de епіскопѫл дп apendѫ. P.

Шекіб Ефенді ân nóa ca noтъ ândpeнтатъ кътръ челе трей пътері протегътоаре але Гречіеі аратъ тірареа са асупра потеі кабінетълві греческ, ândpъ кареа се зіче, къ dакъ Търчіа ва лъа мъсърі de апъраре ла граніцъ, Гречіа ândкъ ва фаче тот аша. Ва съ зікъ ачесте пътері din неастъмпъратъ ръвнъ de апъраре вор тот ігрънъді ошірі ла мърціні, пънъ кънd одатъ пъ ва фі кь пътінцъ а маі ândкъдіра о ловіре. D. Бър. кепеі солвл франдозілор прімі ла 1. Маіь гратвлаціі dипломатіче de зіоа нътелві рецелві съь. Сеара — е de ândcemнат — dъdь солвл Англіеі Сір Стретфорд Кеннінг ви вал стрълвчіторіь ші о масъ, ла каре чел dинтъіь рідікъ тоаст пентрь съпътатеа ілвіторілві de паче ре'це ал франдозілор, акърві віаць есте атът de свътнт тътърор domнitopілор Европеі, dънь каре D. Бъркепеі ръспвнсе кь ви тоаст пентрь рецина Вікторіа. — Ân 6. Маіь прінцвл Долгорвкі сфетнікві солеі рвсещі плекъ de аічі ла Петерсвърг; ân ачееаш зі інтерванціві австріак dъdь о масъ маре ândтрегълві корп dинломатік. (Gaz. вn.)

Баірът, 4. Маіь. Âmпъчвіреа Ліванълві фь нътаі ви віс, прекът аь преспвсо маі мълці. De 20 зіле ândкоаче dрвмві ші тароніді се вчid іарь вній пе алді ші префак сате ân чепвшъ. Ошіреа търчеаскъ нъ і поате âmпъка.

Рвсіа ші Полоніа. Газетеле de Варшавіа din 14. Маіь нестеск dескоперіреа вні комплот нов ân Полоніа. Се спвне къ ân капвл комплотълві ар фі стътвт ви преот кълвгър (піаріст) ші къ скопвл ера а ръскола пе църанї асупра „пропріетарілор апъсъторі“ ші асупра dерегъторілор. Ръскоала ера съ'ші скоатъ капвл ân Октомвріе ла орашвл Кіелце. Ён църан економ аь демаскат комплотвл, пентрь каре ші лъь ръсплатъ ббп. Кълвгървл фь лъат ла прінсоаре. — Се паре къ попріріле din провінціа Посен стаь ân легътінте кь ачестеа din Полоніа.

Франца. Паріс, 18. Маіь. Маре сгомот фаче ân зілеле ачестеа о брошврікъ а Dлві Кормен ін. Ачелаш маі паінте пвблікасе вна тітлатъ „Аша саь пъ?“ карея, de ші скріторівл се сіліа а âmпъчві оарекът пе вніверсітате кь вісерікъ, ândтрът пе мълці, ândкът ân сілірь а скоате а dóa тітлатъ „Фок, фок!“ Кь ачеаста D. Кормепін пъ'всі пе лібералі ші се арвнкі кь тотвл ân партеа вісерікапілор. Брошвра е преа вредніка de чітіт, dар маі вредніка de âncemнат ші de пътрвнс, къчі алтфелів вшор пеар вввnda ідеіле че авет ші поі ân асетенеа прічіні. — Noі скоатем din трънса нътаі кътева кввінте каре се дін de крещереа моралъ ші релецеоасъ, аша:

„Dъ вніверсітатеа прівічілор крещере моралъ (de фапте вне)? Ба пъ. Пентрь че пъ? Пентрь-кь ачеаста е треаба фамілійлор. Dар крещере ân релеце? Nъ. Пентрь че? Пентрь-кь ачеста е лвкрвл преоцілор. Се зіче âncь: Че? Вніверсітатеа аре ân колеціврі преоці аі касеі. Воі авещі чееа че вредї, пъ е ачеаста ândтребареа, чі ândтребареа есте ачеа сімплъ: тінерії піторі дела вніверсітатеа воастрь аь релеце саь пъ. Іатъ еь въ спвнь кь еі нъ'аь. Пентрь че нъ'аь еі релеце? Пентрь-кь вніверсітатеа пъ е фъкът ка съ dea ândвъцъчеілор съі морал ші релеце. Аь н'аре еа афаръ de ачестеа дествле алтеле de ândвцат? Окvпаціе греческъ ші версърі латіне, персіе, граматікъ, історіе, лвптатвл, географіе, кълърітвл, потатвл, костографіа, літва цертанъ, літва латінъ, цімнастіка, десетнвл, ампліфікаціі, фізіка, мвзіка, метафізіка, етіка ші математіка, хімія, філософіа, ортографіа. Еі сълтъ ші се ândкіпъ, еі терг ла кътінекътърь ші âmші сналъ тъніле, се неапътъ ші се мъртърісеск, — тоате ачестеа съпт сетнате ân програма de школаль ші се âmпліпеск пе такт ка ла бътвтві dобеі... Domнвле Бакалаврь de каремі іаь пълъріеа, че ціі dта din релеце? Німік. Мерці de мвлте орі ла вісерікъ? Нічі одатъ. Каре'ці съпт фантеле крещінещі? Нічі вне. Че фачі зіоа? Фвтезь тътвп. Dар сеара? Салт. Біне. — Воі ведещі кь къть сінчерітате даь ачещі вакалаврещі поі ръспвнсвріле. Dар dвпъ че ді вьзърът чееа че съпт, съ ведем пвцінтел чееа че вор фі. Âncътръь аь порніт ачеастъ жвніме скептікъ? Ачеастъ жвніме мерце пе ла школіле портале (ка daскалі); мерце ла кърсврі de дрептърі ші въ âmпле трібвналеле, кърціле воастре рец: жвdекътоаре ші кьртеа de касаціе;... мерце ла кърсврі de medічінъ ші въ âmглоатъ факвлтъціле, спіталеле, орашеле ші сателе; мерце ла школа політехнікъ ші въ âmпопоарь мвнтаністіка, корпвріле de фъкът нодврі ші дрвмврі, артілеріеа ші інціперіеа пе вскат ші пе маре; мерце ân школіле остъшещі ші въ âmпле артателе ші корвбіїле; мерце ân інстітвтвл вострь ші въ кънрінde челе чінчі класе; мерце ân сфатвл статвлві вnde хотърещe крвчіш кьртезіш асупра кавселор теологіче; мерце ла окьртвіріле челе грасе, ла свптпрефектврі ші префектврі, вnde се чеартъ кь парохіі ші кь епіскопіі; мерце ân деспърцемінтеле чентрале ші фінанціале, пе каре ле âncвndъ кь свправегерарітатеа са; мерце ân атвеле катере, вnde кървніі de пеатрь ші сесатвл âmпле двхвріле челе ларці а перілор ші а депътацілор ân мъсърь кът нічі вн вогіълец пъ маі ръмъне пентрь чева лівертате а кдцетълві; âncвършіт — ачеа жвніме — мерце ла жврпале, грос ші свцціре, лвог ші лвган, серіос саь вшврел, гвверпементал саь опосіціонал, не стъпга саь не чентрь, політік саь літерар, котерчіал ші індвстріал, мілітар ші астропомік, економік саь de грâdінърie, de економіа мътъсеі саь de економіа din Алцер. Дечі ândтребацітъ, пентрь че епіскопіі се тем de едвкація че о dъ вніверсітатеа. (Ва врта).

2049/1845.

Се фаче de овще квпоскът, къ D. Мартін Септе de Пьліон аь арътат адеверінце атът дела ч. табль кръіаскъ, кът ші дела ч. вніверсітате а націеі съсещі, dвпъ каре поате апъра партіде пьртътоаре де процесврі ândпінтеа жdекъцілор ші аре de гънd а лвкра ân калітатеа са ші ла жdекъторіїле de аічі.

Брашов, 4. Івніе 1845. Маціstратвл.

РЕДАКТОР: ГЕОРГІЕ БАРІЦ. EDITOR: IOAN ГЪТТ.